

**Муниципальный этап республиканской олимпиады
школьников по марийскому языку и литературе
2021 - 2022 учебный год
ОТВЕТЫ**

9 класс. Вашмут-влак. (Чылаже – 124 балл)

1. 5 балл (кажне мутлан 0,5 балл).
(вочмык, ешартык, ешарыме член, рашемдык, шукыточко, ойлончо, мутлончо, пералтыш, ойсем, кореш.)
2. 5 балл
Кугыварня, йолвургылу, лудиге, йӱаш-кочкаш, олык- да курыкмарий.
3. 5 балл (ен кӱшеш пояш; ячаш, иктымак тӱен вурседылаш; пеш чаманен ашнаш; йӱлаш; пеш шуко.)
4. 10 балл (чарналтыш палым чын шындымылан – 5 балл, ойлончым чын лончылымылан – 5 балл).
Тыште каваш шуйналтше пӱнчӧ, ракете гай кошар вуян кож, кудыр парчан куэ, ужал сывыным чиен шогалше нӧлпер мотор ерым авырен шогат. (П. Емельянов.)
5. 5 балл (5 мут деч шагал огыл синонимым ончыктен гын) – тужаш, магажаш, караш, варгыжаш, юарлаш, урмыжаш, васараш, сигыраш, шаргыжаш, чаргыжаш, чачыраш.
6. 5 балл Кадыр-т-ыл-ына, олма-пу-шт-ем, ни-мо-лан-ат, тун-ыкт-ен (ойлыш), мол-гунам-сы-ла.
7. 5 балл (кажне чын мутлан 1 балл)
8. 5 балл (Орфографий – чан возымаж, орфоэпий – чын ойлымаж, пунктуаций – чын знакым шындымаж, морфологий – ойлымаж ужаш-влакым тунемеш, синтаксис – муткылдыш ден ой-лончым тунемеш.)
9. 5 балл Текст сылнымут стиль дене возалтын.
10. 5 балл (деепричастный оборотышто кок знакшыжат шотлыман.)
Тыге мутланен, ме монча дек савырнышна. Пече воктенак пошлыквара кӱжгытрак пызле шога. Тушто кайык-влакын чыгымалтыме йӱкышт шокта. Логыжо, выле-выльыжеда ӧршыжӧ, иктыш чумырген, пызлы-гичкым сӱвызат – кайык пазар веле. Нуно мемнам ужычат, рӱжге кыненын, умбакыла чонештышт. (Н. Лекайн.)
11. 10 балл (5 балл – содержания, 5 балл – йылме могырым аклымаж).
Текстын описаний сынан лиймыжым шотыш налман.
12. 5 балл – кажне йодышышто чын вашмутлан 1 балл дене.
А) 1) *Корай ялыште да Элнет серыште.*
Б) 4) *70 наре.*
В) 1) *Кудырчӧ рашкалтен.*
Г) 2) *Сӱрем.*
Д) 3) *Йӧратымашлан.*
13. 6 балл – ужаш-влакым могай произведений гыч налмым палымылан 1 балл дене, авторым палымылан – 1 балл дене.

- А) «Пөрт», Г. Алексеев;
- Б) «Онтон Йыван», Н. Ильяков;
- В) «Авамын куэже» М. Ушакова.

14. 10 балл – произведенийын жанржым палымылан 0,5 балл дене, авторым палымылан – 0,5 балл дене.

- А) поэме, С. Вишневский;
- Б) ойлымаш, В. Абукаев-Эмгак;
- В) очерк, Н. Лекайн;
- Г) почеламут дене возымо роман, Н. Ильяков;
- Д) драме, С. Чавайн;
- Е) эпос, А. Спиридонов, А. Мокеев;
- Ё) поэме, Осмин Йыван;
- Ж) повесть, Василий Сапаев;
- З) новелле, Г. Алексеев;
- И) лирико-драматический повесть, М. Рыбаков.

15. 6 балл – литературный геройын лўмжым чын палемдымылан 1 балл, произведенийын лўмжым палымылан 1 балл.

- А) Юлавий. «Аксар ден Юлавий»;
- Б) Сергей Суворов. «Чолга шўдыр»;
- В) Орина кова. «Орина кова».

16. 6 балл – кажне почеламутлан 3 балл дене.

- А) 3 слоган стопа, амфибрахий, аабб – мужыран (парный) рифме;
- Б) 2 слоган стопа, ямб, абба – онган (кольцевой) рифме.)

17. 3 балл – чын вашмутлан.

Миклай Казаков.

18. 3 балл – чын вашмутлан.

Муро – сем да мут дене каласыме произведений.

19. 10 балл – герой-влакын могай произведений гыч улмыштым палымылан 5 балл, авторым палымылан – 5 балл.

- А) «Парашют», М. Шкетан;
- Б) «Киндет перкан лийже», Ю. Артамонов;
- В) «Мом каласет, Миля?», В. Сапаев;
- Г) «Ачамын йöратыме мурыжо», М. Рыбаков;
- Д) «Шöртнö падыраш», Никандр Лекайн.

20. 5 балл – кажне тўшкаште «кумшо утым» чын палемдымылан 1 балл, рашемден кодымылан – 1 балл.

- А) «Комсомол ўдыр» (тиде повесть, молыжо ойлымаш улыт);
- Б) дактиль (тиде кум слоган стопа, молыжо кок слоган улыт);
- В) Петю (тиде «Петю» поэмын геройжо, Микуш ден Нургалий «Шöртнö падыраш» повесть гыч улыт);
- Г) повесть (эпический жанр, молыжо драме жанр тўшкашке пурат);
- Д) эпилог (сылнымутан произведенийын тўнг текстышкыже нурыдымо ужаш, молышт персонажын ойышт лийыт).

21. 5 балл.